

Datum: 21.04.2010
Oznaka: PS/504-2010

PRAVNO MNENJE: Pridobitev pravice do posredniške provizije

Spoštovani,

Pišemo vam v zvezi z vašim elektronskim dopisom z dne 14.04.2010, v katerem navajate, da imate z Zavarovalnico podpisano pogodbo o zavarovalnem posredovanju, ki določa pogoje za plačilo provizije za posredovanje pri sklepanju polic s pravnimi osebami (dopisu so priloženi členi 1. do 4. *Pogodbe o zavarovalnem posredovanju med*, v nadaljevanju: Pogodba). Nadalje navajate, da ste v konkretnem primeru dobili podpisano pooblastilo s strani samostojnega podjetnika, pri čemer vam je Zavarovalnica sporočila, da samostojni podjetnik ni pravna oseba in da vam za to ne pripada provizija, saj imate podpisano pogodbo samo za posredovanje pri pravnih osebah. V zvezi z navedenim nas sprašujete, kako se obravnava samostojnega podjetnika v poslovnem svetu – kot pravno ali kot fizično osebo.

V nadaljevanju vam glede na razpoložljive informacije posredujemo mnenje Pravne službe GZS.

I. Kdaj pridobi posrednik pravico do plačila (provizije)

Pravila obligacijskega prava strankam omogočajo, da svoje pravice in obveznosti iz posredniške pogodbe, do določene mere uredijo drugače kot je to določeno s splošnimi tipskimi pravili XX. Poglavlja *Obligacijskega zakonika*¹ (v nadaljevanju: OZ), ki ureja posredniško pogodbo. Tako je strankama posredniške pogodbe omogočeno tudi, da definirata pojem tretje osebe, pri kateri bo posrednik posredoval za sklenitev pogodbe (v konkretnem primeru zavarovalca). S tem, ko stranki posredniške pogodbe določita posebne (specialne) lastnosti, ki jih mora izpolnjevati ta tretja oseba, vežeta tudi posrednikovo pravico do pridobitve plačila na dodaten oz. dodatne pogoje. Iz petega odstavka 1. člena Pogodbe izhaja, da sta stranki z namenom usmeritve posredovanja na ožjo skupino

¹ Ur.l. RS, št. 83/2001, RS, št. 32/2004, 28/2006 Odl.US: U-I-300/04-25, 29/2007 Odl.US: U-I-267/06-41, 40/2007, 97/2007-UPB1.

subjektov s specifičnimi lastnostmi, to možnost izkoristili in Zavarovalca definirali precej ozko, t.j. kot »pravno osebo, ki z zavarovalnico sklene eno ali več zavarovalnih pogodb«.

V prvem odstavku 847. člena OZ je določeno splošno pravilo, da posrednik pridobi pravico do plačila tedaj, ko je sklenjena pogodba, za katero je posredoval, če ni dogovorjeno kaj drugega. Iz 3. člena Pogodbe izhaja, da sta stranki splošno pravilo iz 847. člena OZ modificirali tako, da sta za pridobitev posrednikove pravice do plačila, poleg sklenitve oz. obnovitve zavarovalne pogodbe z zavarovalcem, določili še dodaten pogoj, tj. da je zavarovalec plačal zavarovalno premijo.

Ob povezanem branju petega odstavka 1. člena ter 3. člena Pogodbe je mogoče skleniti, da se v skladu s Pogodbo, za pridobitev posrednikove pravice do plačila zahteva kumulativna izpolnjenost dveh pogojev:

1. zavarovalec s statusom pravne osebe, je z zavarovalnico sklenil ali obnovil zavarovalno pogodbo, za katero je posredoval zavarovalni posrednik in
2. zavarovalec je plačal zavarovalno premijo.

II. Opredelitev pravne osebnosti

*Zakon o gospodarskih družbah*² (v nadaljevanju: ZGD-1) v šestem odstavku 3. člena izrecno določa, da je **samostojni podjetnik fizična oseba**, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. V prvem odstavku 3. člena ZGD-1 je nadalje določeno, da je **gospodarska družba pravna oseba**, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Iz navedenega koncepta izhaja tudi opredelitev pravne osebnosti iz 4. člena ZGD-1, po kateri so pravne osebe vse gospodarske družbe, razen tihe družbe (t.j. d.o.o., k.d., d.n.o., d.d., k.d.d. in Evropska d.d.).

III. Sklep

Iz navedenega izhaja, da v priloženi Pogodbi niso zajeti položaji, ko zavarovalec, ki ima status samostojnega podjetnika, na podlagi vašega posredovanja z zavarovalnico sklene zavarovalno pogodbo, saj se 1. in 3. člen Pogodbe izrecno nanašata le na zavarovalno posredovanje pri pravnih osebah.

Kljub temu pa smo mnenja, da bi vaša pravica do plačila za uspešno posredovanje v konkretnem primeru lahko imela pravni temelj v drugi, samostojni posredniški pogodbi, pod pogojem, da je bil posel dejansko realiziran.

Lep pozdrav!

Marko Djinović, univ.dipl.prav.
namestnik vodje Pravne službe GZS

Poslano:

- naslovníku, na elektronski naslov
- v vednost: lidija.flajs@gzs.si

² Ur.l. RS, št. 42/2006 (60/2006 popr.), 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFI (100/2007 popr.), 10/2008, 68/2008, 23/2009 Odl.US: U-I-268/06-35, 42/2009, 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8.